

למידה מבוססת פרויקטים

חוברת למורה

אסופת חומרי עזר ממקורות שונים העוסקים בתכנון, הערכה והצגה של תהליכי למידה מבוססי פרויקטים

המכון
לחינוך
דמוקרטי

תוכן העניינים

6	שלבי הפרויקט
7	מהי שאלה פוריה?
8	מאה ועשרים תוצרים אפשריים
10	ימ"ה (ידע, מיומנויות והרגלים) - דף עזר לתכנון הערכה בפרויקטים
12	מחמא"ה: מהו פרויקט טוב?
14	מסמך תכנון פרויקט
22	פרוטוקול כיוון פרויקט
24	כיצד נותנים משוב
25	טיפים לעבודה בקבוצות - המדריך המקוצר
26	מחווים
34	אוסף שאלות המסייעות בפיתוח חשיבה רפלקטיבית - Habits of Mind
36	פיתוח חשיבה רפלקטיבית
37	דף עזר לרפלקציה ו-POL - פעלים מא' ועד ת'

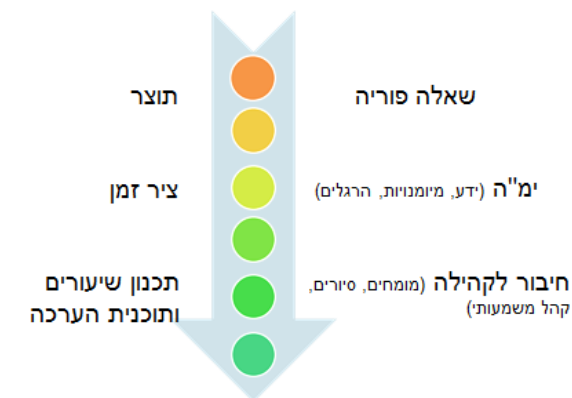
חוברת זו מציעה כלים למורים המלמדים
בשיטת למידה מבוססת פרויקטים.

החוברת היא אסופה של חומרים ממקורות
שונים - חלקם מתורגמים מאנגלית וחלקם פותחו
בישראל על ידי צוותי מנחים ומורים מקומיים.

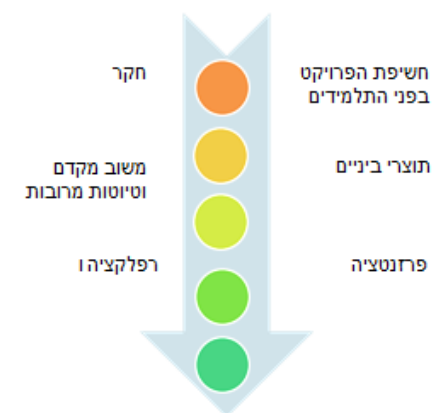
תודה לכולם!

שלבי הפרויקט

שלבי תכנון הפרויקט

תכנון הלמידה וההוראה

תכנון הערכה

מהי שאלה פוריה?

לפי יורם הרפז (1999) שאלה פוריה היא:

- מעשית – שאלה שיש עליה מידע נגיש לתלמידים.
- פתוחה – שאלה שאין לה תשובה חד-משמעית (באופן עקרוני!).
- מערערת – שאלה המטילה ספק ב"מובן מאליו", "מעצבנת".
- אינטליגנטית
- מנוסחת בפשטות

שאלות פוריות טובות:

- מה זאת אהבה?
- האם יש רווחה במדינת הרווחה?
- מיהו יהודי?
- האדם – תורשה או סביבה?
- יהודית ודמוקרטית – הייתכן?
- מיהו גיבור?
- מיהו מנהיג?

כתבו כאן עוד שאלות פוריות טובות שלכם/ן:

ימ"ה (ידע, מיומנויות והרגלים) - דף עזר לתכנון הערכה בפרויקטים

מה להעריך?	מה נלמד? מה התלמידים ידעו? באילו מיומנויות והרגלים יתנסו?	באילו כלים נעריך? (מבחן, פרזנטציה, יומן רפלקטיבי, הערכת עמיתים...) מתי נעריך?
מיומנויות חשיבה - לקראת חשיבה ביקורתית ויצירתית	השוואה, מיון, פתרון בעיות, שאילת שאלות, הסקת מסקנות, אינטגרציה של מידע, ניתוח, יישום מידע, ביצוע אנאלוגיות, הכרות עם נקודות מבט שונות	
מיומנויות מתחום הפרוייקט	ידיים וגוף - ציור, פיסול, בניה, נגרות, סריגה, ריקוד, משחק, ביצוע ראיון אישי, הפקת ספר, הקמת אתר...	
הרגלים הרגלי התנהגות	עבודת צוות, מתן משוב מקדם, עקביות; נקיטת יוזמה, עמידה במצבי תסכול, התמודדות עם עמימות, הקשבה, דיאלוג, אמפטיה, תמיכה, הכרה בשונה.	
הרגלים הרגלי חשיבה - לקראת פיתוח חשיבה ביקורתית ויצירתית	ביסוס טיעונים על עדויות, הצגת רעיונות מנקודות מבט שונות, יכולת לזהות הנחות יסוד, זיהוי הקשר בין המקרה הפרטי לכללי, חשיבה קדימה - מה הלאה? הסקת מסקנות	

מה להעריך?	מה נלמד? מה התלמידים ידעו? באילו מיומנויות והרגלים יתנסו?	באילו כלים נעריך? (מבחן, פרזנטציה, יומן רפלקטיבי, הערכת עמיתים...) מתי נעריך?
ידע מתחום הדעת	בקיאות במושגים מרכזיים, הבנת רעיונות בסיסיים והקשרים ביניהם, היכרות עם תהליכים חשובים	
ידע מתחום הפרוייקט	ידע הקשור למיומנויות ייחודיות לפרוייקט - כמו: צילום, בניית מודל, תכנון טיול, ביצוע ראיון, שיווק...	
מיומנויות תקשורת - בכתב ובעל פה	כתיבה לסוגיה, הצגה בפני קהל, ניהול דיון, מתן משוב מקדם	
מיומנויות טכנולוגיות ואוריינות מחשב	הכרות ושליטה בכלים טכנולוגיים לאיסוף, עיבוד, שיתוף וייצוג מידע - מידענות, שליטה בתוכנות אופיס, תוכנות לעריכת סרטים ומוסיקה, הקמת אתרים ובלוגים וכד')	
מיומנויות חקר	העלאת שאלות, השערות, קריאה מדעית, איתור מידע מיזוג מידע ועיבודו: תהליכי איסוף מידע (ראיון, שאלון, סקר, תצפית), ניתוח מידע (ניתוח מילולי או כמותי) והצגתו (גרפים, טקסטים, טבלאות), כתיבה אקדמית.	

מחמא"ה: מהו פרויקט טוב?

שם הפרויקט:

עקרונות	תיאור	כיצד בא לידי ביטוי בפרויקט
א - אקדמי ACADEMIC RIGOR	הפרויקט מציב סטנדרטים שנקבעו על ידי בית הספר, תוכנית לימודים ו/או המורה ובמקביל מאפשר לפתח הרגלי "לב ושכל" (מיומנויות והיבטים אישיים ובינאישיים שהלומד/ת מטמיע/ה במהלך הפרויקט)	
ה - הערכה ASSESSMENT PRACTICES	הפרויקט ישלב כלי הערכה מגוונים ומותאמים לידע, למיומנויות ולהרגלים (י.מ.ה) אליהם נחשפים הלומדים במהלך עבודתם בפרויקט.	

עקרונות	תיאור	כיצד בא לידי ביטוי בפרויקט
מ - משמעות בעולם האמיתי, אותנטיות APPLIED LEARNING	הפרויקט דורש מהלומד/ת ליישם מיומנויות כפי שנדרש בעולם האמיתי: פתרון בעיות מורכבות, עבודת צוות, תקשורת, יכולות ארגון וכו'. לתוצר יש משמעות בעולם האמיתי- קהל אותנטי או שימוש בעל משמעות, והוא בעל רמת גימור גבוה. הפרויקט רלוונטי ללומד/ת, מחובר לנושאים מחיי היומיום מהקהילה ומהעולם הסובב	
ח - חקר פעיל ACTIVE EXPLORATION	במהלך הפרויקט יחווה התלמיד/ה חקר פעיל. החקר פורץ את גבולות הכיתה ומפגיש את הלומד/ת עם הקהילה והסביבה הרלוונטית לעבודת הפרויקט. במהלך לימודיו/ת יחווה הלומד/ת תקופות התמחות בקהילה- internship.	
מ - מבוגר משמעותי/ מוביל ADULT CONNECTIONS	במהלך הפרויקט יפגשו התלמידים עם מומחים מעולם התוכן בו עוסק הפרויקט.	

מסמך תכנון פרויקט

שם הפרויקט	
מורים	
כיתה	
תחומי דעת	
התאמה לתוכנית הלימודים	
נושא הפרויקט	
שאלת הפרויקט	
תוצר סופי	
לוגו	

תיאור כללי של הפרויקט:

מה התלמידים הולכים ללמוד ולעשות במהלך הפרויקט.

שאלות מובילות:

מהי השאלה/ השאלות, שתהייה במרכז החקר, תעורר את התלמידים למחשבה ולהתייחסות לסוגיות בעולם.

תוצרים:

(מה התלמידים יצרו/יבנו/יכתבו, במהלך הפרויקט)

תוצר	תחום	תיאור

י.מ.ה:

התלמידים יהיו מסוגלים ל: (מהם המיומנויות וההרגלים שרוצים שהתלמידים יפתחו במהלך הפרויקט?)

מה התלמידים יבינו: (מהם תכני הלימוד, הידע שרוצים שהתלמידים ירכשו?)

מטרות הלמידה: מה רוצים שהתלמידים ילמדו במהלך הפרויקט?

ידע	
מיומנויות	
הרגלים	

הערכת ידע, מיומנויות והרגלים:

סעיף	אירוע הערכה	סוג (פורמלי/לא פורמלי)

לוח זמנים/ נקודות ציון מרכזיות:

מהם התאריכים המרכזיים בפרויקט? (התחלה, סיום, תוצרי ביניים, מבדק, יציאות מיוחדות וכד').

שיעור	נושא, תכנית ופעילויות	משימות	עזרים

פגישות עם מומחים:

האם מתוכננות פגישות עם מומחים? מה מטרתן, באיזה שלבים, האם יהיו חלק מהערכה?

אופן הצגת התוצר הסופי:

התייחסו למיקום, אופי הארוע, מוזמנים וכד'

אירוע סיום פרויקט- תכנון:

כיצד זה יתבצע? איך ישווק ויקודם? איך הילדים יציגו את הפרויקט, מי יוזמן?

הערכה:

הגדירו אירועי הערכות פורמליות ולא פורמליות, כתבו כיצד תעריכו את השגת המטרות שהגדרתם.

Project planner – דף עזר לתכנון פרויקט

שם הפרויקט: _____
 המורה/ מנחה: _____
 מקצועות: _____

תיאור הפרויקט

מה התלמידים יעשו ולשם מה?

שאלות מפתח, שאלות מנחות בפרויקט

שאלות מפתח הן שאלות מעוררות השראה, מוטיבציה ועניין, מעודדות מחקר ומחברות לדילמות בעולם האמיתי

תוצר

מה הילדים יצרו, יבנו, יכתבו

תקציב / ציוד

תקציב נדרש	הפעילות	הציוד הנדרש

מטרות לימודיות

מה ילמדו הילדים מתוך תוכנית הלימודים

אילו מיומנויות הם ירכשו - רשמו רק את המיומנויות אותן מתוכנן ליישם בתהליך

תכנון ציר זמן/ אבנים גדולות

רשמו תאריכי מפתח סביב האבנים הגדולות של הפרויקט (תוצרי ביניים, נקודות להערכה, סקיצות וכד')

התייחסות אישית

כיצד יתאים הפרוייקט לתלמידים הדורשים התאמה ותמיכה על פי צרכים מיוחדים

הצגת התוצר

איפה תיערך הצגת התוצר, כיצד תשווק- מי יוזמן, מי יגיע, באיזה אופן תיערך ההצגה

תהליכי הערכה

כיצד יוערך הפרויקט? כיצד תדע שהמטרות הלימודיות הושגו?

ידע- חומר מתוכנית הלימודים:

מיומנויות:

הרגלים:

*לאחר שהשלמתם למלא חלק זה יש להכניסו לציר הזמן

פרוטוקול כיוונון פרויקט

דגשים:

person the on soft ,content on Hard - המשוב ניתן על התוכן ולא על האדם
back step up step ,air the Share - חלוקה שוויונית של הזמן בין המשתתפים
specific and helpful ,kind Be - ניצול הזמן כדי לתת משוב ועצות מועילות וספציפיות כדי שהאדם יצא עם עצות פרקטיות לעבודה

המורה מציג את הפרויקט (5 דקות)

- מהו נושא הפרויקט? (הכותרת שלו)
- תאר את הפרויקט (שאלות מהותיות, לוחות זמנים, מטרות לימודיות, מיומנויות נרכשות)
- תהליכי הערכה, באיזה אופן תתבצע הפרזנטציה, קריטריונים להצלחת הפרויקט

השאלה המרכזית/הדילמה שמעסיקה את המורה (2 דקות)

המורה מציג את הדילמה העיקרית שלו לדיון שיערך

שאלות הבהרה (5 דקות)

המשתתפים יציגו למורה שאלות הבהרה (שאלות פשוטות שמבהירות את הנושא, שאלות שניתן לענות עליהן בתשובת כן/לא)

שאלות העמקה/חקר (5 דקות)

שאלות שמטרתן הבנת תהליכי החשיבה, קבלת החלטות, מניעים ומטרות הפרויקט

דיון (15 דקות)

המציג אינו משתתף בחלק זה ואף זז פיסית אחורה עם הכיסא מתחילים מאמירה מחזקת

שאלות שכדאי שישאלו

- What strikes me about this project? - מה הדהים אותי, מה מיוחד בפרויקט?
- האם התוצר מניע תהליך למידה?
- האם הפרויקט עומד בסטנדרטים של ששת ה- A (מחמ"אה)?
- האם הפרויקט ירתום/יעורר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים?

תגובת המציג (5 דקות)

המציג יגיד איך הוא רואה את הפרויקט לאחר משוב המשתתפים

תגובת הקבוצה (10 דקות)

- מה השיעור, מה למדתי, מה אני לוקח לעבודה/לפרויקט שלי
- מהם הלקחים הכלליים שלמדנו שהופכים פרויקט לפרויקט טוב – מה חייב להיות נוכח בפרויקט

רפלקציה על התהליך (2 דקות)

- מה עבד טוב עבורך בתהליך שביצענו
- כיצד ניתן ליעל את התהליך כך שיתאים לך כמשתתף יותר

כיצד נותנים משוב

התנהלות המשוב

הקבוצה מציגה

- מהו נושא הפרויקט? (הכותרת שלו)
- תאריך את הפרויקט (שאלות מהותיות, עקרונות מנחים, תיאור)

הקשבה פעילה - יתר הקבוצות מקשיבות ורושמות דגשים על פי המחונן

מתן משוב על פי אמ"ת

אדיב

- מציינים וחוגגים את מה שמוצלח
- בעבודה שהוצגה
- מה היה מעניין?
- מה הרשים אותי?
- מה משך תשומת לב?
- the on soft ,content on hard
- -person המשוב ניתן על התוכן ולא על האדם
- step up step ,air the Share
- -back חלוקה שוויונית של הזמן בין המשתתפים

ממוקד

- הצעות ממוקדות לשיפור
- דוגמאות ספציפיות
- שאלות

תורם

- מתן עצות מועילות עבור מקבל/ת המשוב
- רעיון
- מה אני הייתי עושה לו הייתי המציג/ה

טיפים לעבודה בקבוצות - המדריך המקוצר

רגע לפני שמתחילים – למה בכלל עבודה בקבוצה?

- מיומנויות של המאה ה-21
- "אדם קיים בזיקה" (מרטין בובר)
- מזמן את האפשרויות לפתח הרגלי לב ושכל

הכנה לעבודה בקבוצות

- לזמן סוגים שונים של חלוקה (בחירה לפי חברים, בחירה על פי תוכן, רנדומלי וכד')
- התנסויות שונות של עבודת צוות משחקים המשגות ורפלקציה
- התבוננות על סוגי לומדים וחוזקות
- תהליך מובנה של בניית קבוצה – תיחום המשימות ותיחום זמן
- אקווריום/ משחקי תפקידים כדי להדגים מה מצופה מהקבוצה לעשות

מבנה של שיעור שבו עובדים בקבוצות

- הנחיה ברורה של המשימה והתוצר של העבודה
- הקבוצתית, ולא יזיה קבוצות המורה תגיע מתי
- חלוקה
- זמן התחברות
- עבודה ע"פ תפקידים
- הצגת התוצר
- הצגת /שליחת תיעוד התהליך (לאן הגענו? איפה תקענו? ומה איתנו?- רפלקציה)

טיפים למורה

- שחרור
- הכלה
- גמישות
- סובלנות ואורך רוח לתהליך
- למידה מהצלחות
- מחברת פרויקט/ כלי גוגל למעקב/ out check cards

מחוננים

מחונן עבודת צוות

מחונן תוצר

מחונן פרזנטציה

מחונן חשיבה רפלקטיבית

מחונן לאיכות התוצר – הערכה קבוצתית

רמה מתקדמת מצטיין	רמה בינונית עומד בדרישות באופן חלקי	רמה בסיסית: לא עומד בדרישות	קריטריונים לאיכות	ממדים	
			התוצר מתייחס ונותן מענה לשאלה הפורייה / לנושא המרכזי העומד בבסיס הפרויקט	קשר נושא-תוצר	ידע
			התוצר משקף את כלל העובדות המרכזיות, והרעיונות והתהליכים המרכזיים הנדרשים	בקיאות והבנת הנושא	
			התוצר משקף ביצוע איכותי ומקצועי של המיומנויות הייחודיות לפרויקט (כגון מצגת, יצירת אמנות, כתיבה עיתונאית, ביצוע מחזה, צילום וכיוצ"ב)	איכות ביצוע	מיומנויות
			בתוצר באות לידי ביטוי: נקודות מבט שונות אודות הנושא שאלות ביקורתיות הצגת עמדות מבוססות	מיומנות חשיבה חשיבה ביקורתית	
			התוצר מכיל: חיבור מעניין ומקורי בין חומרים או בין רעיונות; פורץ את גבולות המוכר; פתוח לשלל פרשנויות תובנות שמקורן בנקודת מבט חדשה	יצירתיות	הרגלים
			הקפדה על הגשה אסתטית ונראות אטרקטיבית	אסתטיקה	
			הקפדה על שימוש בשפה מדויקת ועשירה ומשלב לשוני ההולם את הנושא ואת התוצר	שפה	

מחונן להערכת עבודת צוות

הנחיות כלליות לשימוש במחוננים: לקראת השימוש במחונן זה יש לוודא שהוא משקף את מטרות הלמידה ואת המטלה הלימודית; הערכת התלמיד צריכה להתבסס אך ורק על עדויות התפקוד שלו בתחום; חשוב מאוד שהתלמידים יכירו את מרכיבי המחונן ואף יהיו שותפים לבנייתו לפני ביצוע המטלה.

רמה מתקדמת מצטיין	רמה בינונית עומד בדרישות באופן חלקי	רמה בסיסית: לא עומד בדרישות	קריטריונים לאיכות	ממדים
רמה טובה/ טובה מאד (מצטיין)	רמה בינונית (עומד בדרישות באופן חלקי)	רמה בסיסית (לא עומד בדרישות)		
מעלה רעיונות משלו; מציע פתרונות או כיווני פעולה חלופיים אשר מתבססים על רעיונות של אחרים	חולק רעיונות משלו, אך אינו מתייחס לרעיונות של אחרים	אינו חולק רעיונות משלו לצורך קידום עבודת הצוות	אחריות על הלמידה, לקיחת יוזמה, הגשת עבודה במועד	מעורבות בהכנת התוצר
מעודד את תרומתם של חברי הצוות בכך שמתבסס על רעיונותיהם או משלב בין דבריהם; בנוסף מבחין בחבר שאינו משתתף ומזמין אותו ליטול חלק	משתתף בתורו ומאזין לאחרים ללא הפרעה	אינו מתייחס לדברי חבריו לצוות	על הקשר האישי לנושא של התוצר - מה למדתי על עצמי? איך הנושא קשור אלי? מה אני לוקח מזה הלאה?	רפלקציה
מחונן זה הינו טיוטה בפיתוח, פרי שיתוף פעולה בין נציגי המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) והמכון לחינוך דמוקרטי				
משלים את כל משימותיו במועד שנקבע; מבצע עבודה יסודית ומקיפה אשר מקדמת את הפרויקט; מסייע לחברי הצוות האחרים להשלים את משימתם ברמה דומה של מצוינות	משלים חלקית את משימותיו במועד שנקבע או - משלים את משימותיו באופן יסודי אך לא במועד שנקבע	אינו משלים את כל משימותיו במועד שנקבע.		
מעודד אקלים בונה ע"י ביצוע כל אחת מהפעולות הבאות באופן עקבי : מתייחס לחברי הצוות בכבוד בכך שמתקשר באופן מנומס ובונה משתמש בטון, בהבעות פנים ובשפת גוף חיוביים על מנת לשדר עמדה חיובית כלפי הצוות ועבודתו מניע לפעולה את חברי הצוות ע"י הבעת בטחון בחשיבות המשימה וביכולת הצוות להשלים אותה מסייע ו/או מעודד את חברי הצוות	מעודד אקלים בונה במידה מסוימת: מתייחס לחלק מחברי הצוות בכבוד בכך שמתקשר באופן מנומס ובונה משתמש באופן לא עקבי בטון, בהבעות פנים ובשפת גוף חיוביים מדי פעם, אך לא באופן עקבי, מניע לפעולה את חברי הצוות מסייע ו/או מעודד את חברי הצוות, אך לא באופן עקבי	אינו מעודד אקלים בונה: אינו מתייחס לחברי הצוות בכבוד משתמש בטון, בהבעות פנים ובשפת גוף המשדרים עמדה שלילית / לא נעימה כלפי הצוות ועבודתו מביע זלזול בצוות או במשימה אינו מעודד את חברי הצוות		
מתייחס ישירות ובאופן בונה לקונפליקט, מסייע לטיפול בו באופן המחזק את לכידות הצוות ויעילותו	מקבל באופן פאסיבי נקודות מבט שונות או רעיונות חלופיים	נוטה להתרגז או לריב בסיטואציה של קונפליקט בין חברי הצוות.		

מחונן זה פותח בשיתוף פעולה עם ראמ"ה ועם המזכירות הפדגוגית. בהתבסס על המקור: <http://cfm.Teamwork/rubrics/value/org.aacu.www/>

רמה מתקדמת מצטיין	רמה בינונית עומד בדרישות באופן חלקי	רמה בסיסית: לא עומד בדרישות	קריטריונים לאיכות	ממדים
			אחריות על הלמידה, לקיחת יוזמה, הגשת עבודה במועד	מעורבות בהכנת התוצר
			על הקשר האישי לנושא של התוצר - מה למדתי על עצמי? איך הנושא קשור אלי? מה אני לוקח מזה הלאה?	רפלקציה
מחונן זה הינו טיוטה בפיתוח, פרי שיתוף פעולה בין נציגי המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) והמכון לחינוך דמוקרטי				

מחונן להערכת הצגה בפני קהל

הנחיות כלליות לשימוש במחוננים: לקראת השימוש במחונן זה יש לוודא שהוא משקף את מטרות הלמידה ואת המטלה הלימודית; הערכת התלמיד צריכה להתבסס אך ורק על עדויות התפקוד שלו בתחום; חשוב מאוד שהתלמידים יכירו את מרכיבי המחונן ואף יהיו שותפים לבנייתו לפני ביצוע המטלה

	רמה בסיסית: לא עומד בדרישות	רמה בינונית: עומד בדרישות באופן חלקי	רמה מתקדמת: מצויינת
בקיאות - ידע	מפגין רעיונות מפתח ובקיאות בנושא		מזכיר את המושגים ואת הרעיונות המרכזיים הנדרשים בנושא הנלמד; עושה שימוש מדויק במושגים וברעיונות המרכזיים בהקשרים מתאימים; מציג את הדברים באופן לוגי בהתאם לתחום; יודע להציג את הנושא סביב יסוד מארגן באופן שמצביע על בקיאות; מציג הרחבה או העמקה של הנושא מעבר לידע בסיסי נדרש
	הצגת הקשר בין השאלה שבבסיס הפרויקט לבין מה שמוצג בפרזנטציה		מציג את הקשר בין הנושא המוצג לבין השאלה הפורייה שבבסיס הפרויקט; או - מסוגל להסביר את מקומו של הנושא בהתייחסות לשאלה הפורייה
	הבנה מעמיקה של הנושא		התלמיד מצליח לענות כמעט/ על כל השאלות שנשאל בקשר לנושא; מבין את ההקשרים שבין המידע שמציג לבין מושגים מרכזיים/ תהליכים אחרים; התלמיד עונה על שאלות שמעידות על חשיבה מסדר גבוה (למשל - שאלות של השוואה, אינטגרציה)
	חשיבה ביקורתית - הבעת עמדה ונקודות מבט		מביע עמדה מנומקת לגבי הנושא; מציג שאלות ביקורתיות/ מציג נקודות מבט נוספות על הנושא; מעלה רעיונות למחקר המשך
מיומנויות			שימוש באמצעים טכנולוגיים (במידה ומתאים)
			מיומנויות ייחודיות לפרויקט (כמו המחזה, ציור, צילום, ביצוע סקר וכו')
			עמידה בלוח זמנים במהלך ההצגה
הרגלים			מוכנות
			חשיבה רפלקסיבית

מחונן זה פותח בשיתוף עם ראמ"ה ועם המזכירות הפדגוגית, בהתבסס על המקור: http://cfm.Thinking_Creative/rubrics/value/org.aacu.www/

	רמה בסיסית: לא עומד בדרישות	רמה בינונית: עומד בדרישות באופן חלקי	רמה מתקדמת: מצויינת
העברת המסר	שפה תקינה		מדבר בשפה תקינה, משפטים שלמים, שפה עשירה
	העברת המסר		מדבר באופן ברור, שוטף, ללא היסוס ובעוצמת קול שמתאמת לנושא ולמרחב; עומד עמידה שמעידה על בטחון עצמי מול קהל; יוצר קשר עין עם הקהל
	מכוונות לנמענים - השפה והתוכן מותאמים לנמענים יצירת עניין		מתאים את אופן העברת המסרים/ הרעיונות המרכזיים לנמענים/ לקהל היעד (ידע קודם, שפה, אמצעים וכדומה); מחבר את הנושא לנושאים רלוונטיים לקהל; משלב הומור, אנקדוטות; מעלה שאלות לחשיבה; מעורר את הקהל בשאלות וכד'; משלב אלמנטים יצירתיים/ מפתיעים/ מיוחדים וכד'.
מיומנויות			עושה שימוש יעיל בכלים (טכנולוגיים או אחרים) באופן שתורמים להבנת המסר; עושה שימוש יצירתי ומקורי בכלים
			יודע לתאר את המיומנויות שנרכשו במהלך הפרויקט; מדגים באופן מעשי מיטבי את המיומנות הייחודית לפרויקט
			מחלק את הזמן באופן שמתאים לנושאים ולתכנים שמוצגים
הרגלים			התלמיד הגיע מוכן הן מבחינת הציוד הנדרש והן מבחינת שליטה בתכנים
			התלמיד הציג תובנה ממוקדת אודות אירוע / הרגל ממוקד/ תהליך הלמידה; הביא עדויות לחיזוק התובנה, יודע להסביר את הקשר בין העדויות לבין התובנה; מציג נקודות מבט שונות אודות התובנה; יוצר הקשר בין התובנה לבין אירועים דומים; מציג משמעויות להמשך

מחונן להערכת חשיבה רפלקטיבית

הנחיות כלליות לשימוש במחוננים: לקראת השימוש במחונן זה יש לוודא שהוא משקף את מטרות הלמידה ואת המטלה הלימודית; הערכת התלמיד צריכה להתבסס אך ורק על עדויות התפקוד שלו בתחום; חשוב מאוד שהתלמידים יכירו את מרכיבי המחונן ואף יהיו שותפים לבנייתו לפני ביצוע

ממדים	קריטריונים לאיכות המטלה	רמה בסיסית (לא עומד בדרישות)	רמה בינונית (עומד בדרישות באופן חלקי)	רמה טובה (עומד בדרישות)	רמה מתקדמת (מצטיין)
יצירת הקשרים	התלמיד יוצר הקשרים בין ההתנסות הלימודית/האישית הנוכחית לבין התנסויות אחרות בתחום הלימודי או האישי; התלמיד יודע להסביר את התבונה שלו תוך יצירת הקשרים לסיטואציות דומות ומוכרות				
יצירת משמעות להמשך הדרך	מעלה רעיונות מעשיים להמשך הדרך לצורך המשך למידה והתפתחות בנושא ויודע להגדיר אתגרים צפויים בהקשר זה				

מחונן זה פותח בשיתוף עם ראמ"ה ועם המזכירות הפדגוגית, בהתבסס על מקור:

<http://www.wcs.edu/high/honors/new/Rubric.pdf>

ממדים	קריטריונים לאיכות המטלה	רמה בסיסית (לא עומד בדרישות)	רמה בינונית (עומד בדרישות באופן חלקי)	רמה טובה (עומד בדרישות)	רמה מתקדמת (מצטיין)
מיקוד החשיבה הרפלקטיבית	התלמיד יודע למקד תבונה לגבי תהליך לימודי/ אישי משמעותי; התלמיד נוקט עמדה ביחס לנושא נלמד				
ראיות	התלמיד מציג 2-5 ראיות/ עובדות מהימנות להסבר והנמקה של התבונה או העמדה שלו				
הסבר והצגת נקודות מבט	התלמיד יודע להסביר ולנמק את התבונה הלימודית או האישית התלמיד יודע להציג נקודות מבט שונות על התהליך- להציג הסברים שונים (איך הדברים יכולים להראות מנקודת מבט אחרת? מה היינו מבינים אילו היינו מסתכלים על זה מכיוון אחר, וממערכת ציפיות אחרת?)				

אוסף שאלות המסייעות בפיתוח חשיבה רפלקטיבית - Habits of Mind

פרספקטיבה – היכולת להתבונן על מצבים או לנתח עבודה מכמה נקודות מבט

- מי אמר?
- מדוע לדעתך אמר זאת?
- כיצד ניסיון החיים של הסופר משפיע על אופן הצגת הנושא בפרק/ בספר? (מעמד סוציו אקונומי, מין, עדה, רקע/ היסטוריה משפחתית)
- איזה ניסיון את/ה מביא אתך לפתרון הבעיה/ ליצירת העבודה הנוכחית?
- באיזה הקשר היסטורי/תרבותי/תקופה נכתבה היצירה/ המאמר או מה היה מקור ההשראה שלך ליצירת העבודה?
- איזו עמדה מחזיק כותב המאמר?
- כיצד הרקע האישי של הקורא משפיע על הבנת הטקסט?
- אילו נקודות מבט עולות מהטקסט? ואילו עוד נקודות מבט ניתן להביא להתבוננות?
- האם ניתן להתבונן על הסוגיה בצורה אחרת?

עדויות – היכולת להביא סימוכין לטענות המובאות

- מהי הטענה שלך?
- אילו עובדות תומכות טענה זו?
- כיצד ניתן לדעת שאלו עובדות ולא דעות?
- האם מקור המידע שלך מהימן? כיצד אתה יודע זאת?
- מהם הסימוכין למחשבות/ להשערות שלך?
- מה הוכח כבר, וכיצד?
- איזו טענה אתה מנסה לבסס?
- אילו טענות נוספות הובאו בנוגע לסוגיה זו?

הקשר לעולם האמיתי

- מה החיבור של עבודה זו לעולם האמיתי?
- כיצד הושפעה מהעבר, וכיצד תשפיע על העתיד?
- כיצד אירוע זה השפיע על זה שהתרחש אחריו?
- כיצד עבודה זו מחוברת לחיים שלך? או לחייהם של אחרים?
- מה תרצה לקרוא / במה תרצה להעמיק בעקבות קריאת טקסט/ יצירה זו?
- האם דעתך משפיעה על אנשים נוספים? כיצד מעשיך משפיעים על אחרים?
- כיצד מעשיך או גישתך משפיעים עליך?
- תאר סיטואציה מחיי היומיום בה אתה יכול להיות מושפע מעבודה/ יצירה זו.

משמעות

- מדוע עבודה/ אירוע/ יצירה זו חשובה?
- מה החשיבות של מה שכותב/ת היצירה מנסה להביע?
- מדוע בחרת יצירה זו?
- מדוע צריך "שיהיה לנו אכפת" מסוגיה זו?
- האם זה רלוונטי לכולם? למי כן? למי לא?
- מהן ההשלכות? החיוביות? השליליות? (לסיטואציה/ לכתובת מאמר עמדה/ הצבת פסל סביבתי..)
- מה הדבר החשוב ביותר שרצית להביע?
- מדוע היצירה חשובה לקהל שלך? כיצד זה מחובר לחיים שלהם?

פיתוח חשיבה רפלקטיבית

דף עזר לרפלקציה ו-POL - פעלים מא' ועד ת'

learning of Presentation :POL

תלמיד/ה יקר/ה,

- לפניך מצורף מסמך המסכם את תהליכי הלמידה בהם התנסית השנה בפרויקטים השונים. עלייך להתייחס לשאלות הבאות ולמקד את תשובותייך בעזרת הפעלים המצורפים בגב הדף.
1. בחר/י חמישה פעלים שיתארו את העשייה שחוויית לאורך השנה בפרויקטים שביצעת .
 2. רשום/רשמי ליד כל פועל תיאור קצר על העשייה שנחשפת אליה.
 3. מהי החוויה המרכזית שחוויית לאורך השנה בחשיפה לפרויקטים?
 4. מה היית כתלמיד/ה מציע/ה לשנות או להוסיף למען הצלחת פרויקטים נוספים בעתיד?

שם ההרגל	מיפוי: איפה לאורך תהליך הלמידה ניתן למקם עבודה על הרגל זה	עדויות: כיצד נדע שתלמיד מיישם הרגל זה בעבודתו - מה נצפה לראות?	אילו שאלות ניתן לשאול את התלמיד כדי לפתח חשיבה רפלקטיבית על הרגל זה?
דוגמה: פרספקטיבה	בשלב כתיבת המסקנות של עבודת החקר בעבודת הצוות על התוצר	התלמיד יציג את מסקנות החקר שלו אך יצג דוגמה גם למסקנה נוספת שיכולה הייתה לנבוע מתוך חקר זה. התלמיד יוכל להציג נושא בו הציג עמדה שונה משל חבריו, אך יכול היה להבין את עמדתו של חברו ואף להציגה	מי אמר? מדוע לדעתך אמר זאת? כיצד ניסיון החיים של הסופר משפיע על אופן הצגת הנושא בפרק/ בספר? (מעמד סוציו אקונומי, מין, עדה, רקע/ היסטוריה משפחתית) איזה ניסיון את/ה מביא אתך לפתרון הבעיה/ ליצירת העבודה הנוכחית? באיזה הקשר היסטורי/ תרבותי/תקופה נכתבה היצירה/ המאמר, או מה היה מקור ההשראה שלך ליצירת העבודה ומדוע דווקא הוא?

פעלים מא'-ת' לתהליך POL

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
כ
ל
מ
נ
ס
פ
צ
ק
ר
ש
ת

אהבתי, ארגנתי, אספתי, אימתתי, איזנתי
 בניתי, בחרתי, בדקתי, בלבלתי, ביצעתי, בלגנתי
 גיליתי, גדלתי, גרמתי, גישרתי, גלשתי
 דיברתי, דרשתי, דירבנתי, דילגתי, דמיינתי, דגמתי, דיאלוג
 הדגמתי, הצעתי, הוכחתי, התרשמתי, האמנתי, הקשבתי, השתעממתי, התעייפתי, השקעתי,
 הצלחתי, הונעתי, התייחסתי, הכרתי, הרגשתי, התלהבתי
 ויתרתי, וידאתי
 זרקתי, זכרתי, זלזלתי, זימנתי, זרמתי, זיהיתי
 חידשתי, חידדתי, חשבתי, חיברתי, חוויתי, חלמתי, חיפפתי, חקרתי
 טאטאתי, טרם ... (הספקתי...), טיוטות, טשטשתי, טיילתי, טיפסתי, טרפדתי
 ידעתי, יצרתי, ייחלתי, יזמתי, ייחסתי, יצאתי, יגעת, יישמתי
 כמתתי, כמעט ו..., כעסתי, כיוונתי, כלכלתי, כללתי
 למדתי, לקחתי, לימדתי, לחמתי, ליקטתי, לגלגתי
 מצאתי, מנעתי, משבתי, מיקדתי, מסרתי, מיפיתי
 ניתחתי, נדנדתי, נלחצתי, נתרמתי, נעתי, נהינתי, נפלתי, נבהלתי, נרדמתי
 סייעתי, ספרתי, סיימתי, סבלתי, סקרנתי, סוקרנתי, סיכמתי
 עשיתי, ערערתי, עזרתי, עיצבתי, עניתי, עמלתי
 פעלתי, פישלתי, פיתחתי, פשעתי, פיניתי, פרגנתי, פישטתי, פרחתי, פיללתי, פחדתי
 צמחתי, ציפיתי, צפיתי, צייתתי, צרפתי, צעקתי, צויתי
 קיוויתי, קלקלתי, קשרתי, קיבלתי, קראתי, קלטתי, קניתי
 ראיתי, רציתי, רשמתי, ריכזתי, רפרפתי
 שמרתי, שיתפתי, שאלתי, שמעתי, שילבתי, שיניתי, שריינתי, שלחתי, שיקפתי, שעממתי
 תכננתי, תרמתי, תקשרתי, תרגמתי, תיאמתי, תהיתי

חוברת זו מציעה כלים למורים המלמדים
בשיטת למידה מבוססת פרויקטים.

החוברת היא אסופה של חומרים ממקורות
שונים - חלקם מתורגמים מאנגלית וחלקם פותחו
בישראל על ידי צוותי מנחים ומורים מקומיים.